

ROZHODNUTÍ

PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2023/1160

ze dne 31. května 2023

o žádosti o registraci evropské občanské iniciativy s názvem „Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries“ (Účinná implementace konceptu soudního precedentu v zemích EU) podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/788

(oznámeno pod číslem C(2023) 3632)

(Pouze anglické znění je závazné)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/788 ze dne 17. dubna 2019 o evropské občanské iniciativě ⁽¹⁾, a zejména na čl. 6 odst. 2 a 3 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Komisi byla dne 4. května 2023 předložena žádost o registraci evropské občanské iniciativy s názvem „Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries“ (Účinná implementace konceptu soudního precedentu v zemích EU).
- (2) Tato žádost navazuje na žádost o registraci evropské občanské iniciativy s názvem „Effective implementation of the concept of judicial precedent in all EU countries“ (Účinná implementace konceptu soudního precedentu ve všech zemích EU), která byla Komisi předložena dne 14. února 2023.
- (3) Dopisem ze dne 8. března 2023 (C(2023) 1602 final) Komise v souladu s čl. 6 odst. 4 nařízení (EU) 2019/788 informovala skupinu organizátorů, že pokud jde o žádost o registraci předloženou dne 14. února 2023, byly splněny požadavky na registraci stanovené v čl. 6 odst. 3 prvním pododstavci písm. a), d) a e) uvedeného nařízení a že čl. 6 odst. 3 první pododstavec písm. b) uvedeného nařízení se nepoužije. Komise však rovněž vysvětlila, že iniciativa nesplňuje požadavek stanovený v čl. 6 odst. 3 prvním pododstavci písm. c) nařízení (EU) 2019/788, neboť článek 81 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), na němž organizátoři založili svou iniciativu, neposkytuje pro právní akt navrhovaný iniciativou právní základ, neboť toto ustanovení je omezeno na záležitost s přeshraničním dopadem. Právní základ pro právní akt navržený iniciativou nemohl poskytnout ani článek 82 SFEU, neboť cíl iniciativy zjevně nespadal do čtyř oblastí stanovených v čl. 82 odst. 1 písm. a) až d) SFEU. Iniciativa navíc nespadala do žádné ze tří oblastí stanovených v čl. 82 odst. 2 písm. a) až c) SFEU ani se netýkala jiného „zvláštního aspektu trestního řízení“ uvedeného v čl. 82 odst. 2 písm. d) SFEU. Komise organizátorům rovněž sdělila, že článek 65 SFEU, na který iniciativa odkazuje, není v této souvislosti relevantní a že články 20 a 45 Listiny základních práv Evropské unie nedávají Komisi pravomoc právní akt navrhnout. Komise proto v souladu s čl. 6 odst. 4 prvním pododstavcem nařízení (EU) 2019/788 informovala organizátory, že iniciativu mohou buď změnit tak, aby zohlednila posouzení Komise, nebo původní iniciativu ponechat beze změn či ji stáhnout v souladu s čl. 6 odst. 4 druhým pododstavcem nařízení (EU) 2019/788.
- (4) Dne 4. května 2023 skupina organizátorů iniciativu předložila znovu.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 130, 17.5.2019, s. 55.

- (5) Cílem této iniciativy, jak jej organizátoři popsali, je zavedení „mechanismu na vnitrostátní úrovni, který zaručí vzájemné uznávání pravomocných soudních rozhodnutí přijatých soudy“ v jiných členských státech a „možnost dovolávat se vnitrostátních soudních precedentů, o nichž rozhodly soudy dotčené země“. Navrhovaný mechanismus by se použil za předpokladu, že: „a) Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) měl příležitost vyložit použitelná ustanovení unijního práva“ a že „b) dotčená věc se týká podobných nebo totožných právních otázek“. Organizátoři se domnívají, že tento „mechanismus by měl být stranám sporu skutečně k dispozici a měl by jim umožnit požádat o uznání jiného rozhodnutí relevantního pro jejich případ v kterékoli fázi řízení. Kromě toho by měla být zajištěna určitá míra flexibility s ohledem na doložku „*rebus sic stantibus*“, která by umožnila změnit judikaturu v případech, že se změni některé zásadní okolnosti.“ Organizátoři se dále domnívají, že členské státy by měly „mít povinnost ukládat účinné, odrazující a přiměřené sankce v případech, kdy tento mechanismus není dodržován“.
- (6) Další podrobnosti o předmětu, cílech a souvislostech iniciativy jsou uvedeny v příloze iniciativy. Příloha uvádí, že „Soudní dvůr a orgány EU opakovaně konstatovaly, že v některých zemích EU mají soudy tendenci uplatňovat unijní právo, aniž by zajistily jednotný a soudržný přístup“, a že to „narušuje rovnost členských států před Smlouvami“ a „způsobuje možnou diskriminaci mezi účastníky řízení v členských státech a značnou nejistotu ohledně toho, jak je zajištěno dodržování unijního práva na vnitrostátní úrovni“. S odkazem na čl. 4 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii příloha vysvětluje, že cílem iniciativy je „konsolidovat jednotnou soudní praxi mezi členskými státy při současném respektování různých soudních kultur a tradic“. Uvádí rovněž, že návrh je „přiměřený a nezbytný pro zajištění ochrany právního státu a zachování jednotného provádění unijního práva, neboť zavedením mechanismu, který povede k uznávání dřívějších soudních rozhodnutí, jsou zachovány soudní tradice, jakož i procesní autonomie každého členského státu“. Kromě toho by jednotlivci měli mít možnost dovolávat se „mechanismu pro přezkum rozhodnutí, která jsou neslučitelná se soudními precedenty týkajícími se podobných nebo totožných situací“. V této souvislosti se v příloze uvádí, že členské státy by měly být povinny sledovat řádné provádění mechanismu vnitrostátními soudy, „což znamená, že členské státy by mohly nést odpovědnost za porušení povinností vyplývajících z práva EU v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora EU“.
- (7) Komise má za to, že cílem pozměněné iniciativy je zavést mechanismus, který zajistí vzájemné uznávání pravomocných soudních rozhodnutí přijatých soudy v jiných členských státech a důvěru ve vnitrostátní soudní precedenty, o nichž rozhodly soudy dotčeného státu. Tento mechanismus by se použil za předpokladu, že budou splněna tři kumulativní kritéria: i) pravomocné soudní rozhodnutí použilo ustanovení práva Unie; ii) SDEU již dříve vyložil stejná relevantní ustanovení unijního práva a iii) dotčená věc se řídí podobnými nebo totožnými právními předpisy.
- (8) Čl. 81 odst. 1 SFEU stanoví, že Unie rozvíjí justiční spolupráci v občanských věcech s mezinárodním prvkem založenou na zásadě vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí. Tato spolupráce může zahrnovat opatření ke sblížování právních předpisů členských států. Kromě toho čl. 81 odst. 2 písm. a) SFEU stanoví, že Evropský parlament a Rada přijímají řádným legislativním postupem opatření k zajištění vzájemného uznávání a výkonu soudních a mimosoudních rozhodnutí mezi členskými státy, zejména je-li to nezbytné k řádnému fungování vnitřního trhu.
- (9) Stejně tak čl. 82 odst. 1 SFEU, který se týká justiční spolupráce v trestních věcech, stanoví, že tato spolupráce je založena na zásadě vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí a zahrnuje sblížování právních předpisů členských států v oblastech uvedených v čl. 82 odst. 2 a článku 83 SFEU. Podle čl. 82 odst. 1 druhého pododstavce písm. a) SFEU mají Evropský parlament a Rada přijmout opatření ke stanovení pravidel a postupů pro zajištění uznávání všech forem rozsudků a soudních rozhodnutí v celé Unii.
- (10) Vzhledem k tomu, že cílem iniciativy je zavést koncept vzájemného uznávání v případech, které vyžadují použití ustanovení unijního práva za určitých podmínek, má Komise za to, že cíl iniciativy spadá do oblasti působnosti článků 81 a 82 SFEU.

- (11) Z tohoto důvodu žádná část iniciativy nespadá zjevně mimo rámec pravomocí Komise, které ji opravňují předložit návrh právního aktu Unie pro účely provedení Smluv.
- (12) Tímto závěrem není dotčeno posouzení, zda by v tomto případě byly splněny konkrétní věcné a hmotněprávní podmínky, které jsou nutné k tomu, aby Komise mohla jednat, včetně dodržování zásad proporcionality a subsidiarity a slučitelnosti se základními právy.
- (13) Skupina organizátorů vhodným způsobem prokázala, že splňuje požadavky stanovené v čl. 5 odst. 1 a 2 nařízení (EU) 2019/788, a určila kontaktní osoby v souladu s čl. 5 odst. 3 prvním pododstavcem uvedeného nařízení.
- (14) Iniciativa není zjevně zneužívající, bezdůvodná nebo šikanózní ani není zjevně v rozporu s hodnotami Unie uvedenými v článku 2 Smlouvy o Evropské unii a právy obsaženými v Listině základních práv Evropské unie.
- (15) Iniciativa s názvem „Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries“ (Účinná implementace konceptu soudního precedentu v zemích EU) by proto měla být zaregistrována.
- (16) Závěr, jenž stanoví, že jsou splněny podmínky pro registraci podle čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) 2019/788, však neznamená, že Komise jakýmkoli způsobem potvrzuje věcnou správnost obsahu iniciativy, za kterou nese výlučnou odpovědnost skupina organizátorů iniciativy. Obsah iniciativy vyjadřuje pouze názory skupiny organizátorů a v žádném případě nelze mít za to, že vyjadřuje názory Komise,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Evropská občanská iniciativa s názvem „Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries“ (Účinná implementace konceptu soudního precedentu v zemích EU) je zaregistrována.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno skupině organizátorů občanské iniciativy s názvem „Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries“ (Účinná implementace konceptu soudního precedentu v zemích EU), kterou jako kontaktní osoby zastupují pan Marius PITIGOI a paní Mihaela-Roxana GODINAC.

V Bruselu dne 31. května 2023.

Za Komisi
Věra JOUROVÁ
místopředsedkyně
